



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

**Series Romanorum Pontificum Cum Reflexionibus  
Historicis**

**Kolb, Gregor**

**Augustæ Vindelicorum, 1727**

**VD18 14497719**

Seculum Duodecimum.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70934)

Pontifices quæquam nuntari, nec fontes licet Reges, aut Imperatores Ecclesiæ censuris subicere, vel ipsum naturæ lumen indicat satis, & exhibuerunt exempla tum in Sacro Codice, tum in Historia Ecclesiæ facile reperienda. Testes denique, præter omnes ferè Germaniæ Principes, sunt Henrici IV. Mater Agnes & filius Henricus V. Mater enim, dum uterum ferebat, draconem se gerere, & draconem enixam se esse per vitam suam sæpè confessa est. Cum tamen pravis aliorum consiliis mota filii partes acrius per aliquod tempus, quàm par erat, propugnasset, relicta demum draconis potius, quàm filii causâ poenitentiam toti orbi in Urbe testatura petiit Romam, ubi per annos quindecim filii mores verbis & factis eidem contrariis reprobavit. Henricus verò filius victo patri diadema Cæsareum eripuit, patrem carceri inclusit, paterno cadaveri annis quinque tumulum, piè morientibus concedi solitum, negavit. Nolim equidem ego hæc filii in genitorem laudare qualiacunque patrata facinora; nolim item ego Henricum filium longè anteponeere Henrico Patri; cum scelera, quæ in patre castigata voluit, ipse novis sceleribus cumulârit; filium tamen contra patrem huc adduxi testem, quoniam testes ejusmodi præ aliis placere Magdeburgicis &c. solent, modò sint Pontificum Romanorum hostes. Pluribus haud pergo confutare reliqua dicta contra Gregorium VII. conficta, & à nobis superius notata; tum quia suâmet naturâ sunt infirmissima, tum quia & à citt. authoribus aliisque maximi nominis Scriptoribus plusquàm satis fuerunt enervata. Pro coronide proin hujus Undecimi Seculi sufficient nobis dicta Joan. c. 13, v. 16. *Non est servus major Domino suo; neque Apostolus major est eo, qui misit illum.* Et Joan. c. 15, v. 20. *Non est servus major Domino suo. Si me persecuti sunt, & vos persequentur &c.*

---

### Seculum Duodecimum.

#### CLIX. Paschalis II. Thuscus.

**E**X nobilissima Rayneriorum familia ortus præ stemmatis honore virtutum decus in ætatis flore æstimare didicit; relicta enim domo & terra patria, Cluniacense monasterium ingressus est, quod jure ejus temporis Seminarium Romanorum Pontificum dixeris: ex eodem

codem enim Monasterio intra breve temporis intervallum gloriosis passibus prodiérunt Summi Præsules Gregorius VII. Urbanus II. & Paschalis II. Horum ultimus quoque constanter fugit honores; quos tamen ipsi Albertus Alatrinus Episcopus in annos octodecim vates prædixerat. Pontifex itaque unanimi Electorum voce electus, adjutore Rogerio Siciliae prædiviti comite, aurum & virum sufficiente tandem penitus devicit viginti duorum annorum Antipapam Guibertum dictum Clementem III. Verùm hoc hominis monstro subita morte sublato, & à Ravennæ incolis igni tradito mox supervenit secundum, tertium & quartum; Albertus nimirum natione Neapolitanus, Theodoricus & Maginulphus Romani; quorum primus in monasterium intrusus, alter carceri perpetuò mancipatus, tertius ab ultore DEO vitâ subito privatus finem optatum dedit schismati, quod annis viginti octo Romanam Ecclesiam acerbissimè infestavit. Furor etiam Henrici IV. Cæsaris denique morte sublatus fuit, non tamen Henrici V. is enim expugnato patre Romam properavit perjurus; ad templum quippe Vaticanum ubi pervenerat, in ejusdem gradus Paschalem Pontificem, Cæsarem more, veneratus in ædem sacram admittus fuit, in qua contra datum jusjurandum Pontificem rogavit, ut confirmaret Episcopos à Cæsare, hoc est, absque jure constitutos. Votis respondere constanter abnuit Paschalis; in æde igitur sacra captus, & mandante Henrico in Germanorum castra raptatus potius fuit, quàm perductus triumphante scelere. In castris demum, vi summa ac necessitate compulsus, nominatos ab Henrico confirmavit Episcopos, & eidem Imperii coronam imposuit indigno tunc Capiti; quo tamen redeunte in Germaniam, datam confirmationem revocavit Pontifex, adimens scandalum Viris Principibus facile à vi ac fraudibus tum temporis consilium petentibus. Orto itaque rursus diffidio maximo Henricus V. anathemate percussus; tandem tamen vel simulans, vel seriam agens poenitentiam in absentia Paschalis à Bracharenfi Archiepiscopo sacris restitutus; Pontifex verò Divorum coetibus, ut fas est credere, fuit aggregatus an. 1118. Sed, 18.

### CLX. Gelasius II. Campanus Italus.

**C**AJETÆ natus, in Monte Cassino solidissimis virtutibus instructus, & indè ab Urbano II. Apostolicæ Sedis Cancellarius constitutus, à Paschali II. purpuram sacram accepit. Post fata Paschalis

schalis Pontifex electus, ne quamprimum consecraretur, impedivit Cincius Frangipanius Henrici V. Imperatoris amicus sacrilegus, qui effractis Ecclesiæ portis Gelasium vinculis ligatum suum ad palatium usque raptavit, fauces ejusdem haud semel comprimens, Romanorum civium tunc fides in Pontificem eluxit maximè; iidem enim è carcere educum Gelasium in Lateranum triumphantis more reduxerunt ac Pontificem salutârunt. Haud tamen hic pace frui licuit; Henricus enim cum exercitu prope adfuit, constituturus quamprimum Antipapam Mauritium Burduinum Bracharensem quondam Archiepiscopum, Lemovici in Gallia natum; comprehensus verò certò certius Gelasium Pontificem legitimum, nisi inter fulgura & tonitrua noctisque tenebras aufugisset. Comes itineris Gelasio tunc erat Hugò de Allatro Purpurâ sacrâ vir maximè insignis, & Fide in Pontificem clarissimus; is namque suis humeris impositum senem Gelasium per plura stadia velut Æneas Anchisem portavit. Cajetam in patriam denique pervenere, ubi consecratus Pontifex à decem Archiepiscopis, Episcopis viginti, Abbatibus triginta honorificentissimè est habitus. Redeunte tandem in Germaniam Cæsare, Cajetâ Romam rediit Gelasius. Sed hem! dum die D. Praxedi sacra ritu solenni sacrum dixit, vice altera diffregerunt templi claustra fautores Henrici, Pontificem abstracturi, nisi hujus nepos Crescentius juvenis fortissimus suis humeris denovo impositum Pontificem in tuto collocasset. Securitatis igitur causâ Galliam adiit Cluniacense petiturus Monasterium, in quo diem extremum obiit, postquam Henricum in Conciliis tum in Gallia, tum in Germania per Legatos habitis anathemate percussit, Sed. an. 1. mortuus 1119.

## CLXI. Callistus II. Gallus.

**E**X nobilissimorum in Burgundia Comitum stemmate natus, & indè Guido Burgundicus dictus, Henricum V. Imperatorem & Adelheidem Gallorum Reginam, nec non Angliæ Reges suos sibi propinquissimos in vivis numerabat. Tam nobili stemmate, virtutibus verò nobilioribus exornatus, Viennensisque in Gallia Ecclesiæ Archiepiscopus expetitus, & tandem impetratus, prælusit suo in Archiepiscopatu futuris honoribus, quibus à Viris etiam Principibus tantus Princeps semper dignissimus est agnitus. Cluniacensi Monasterio notissimus quondam & alumnus, & vir Religiosissimus perpetuam sui memoriam eidem loco reli-

R. P. Kolb Series Pont. Pars II.

Cc

quit,

quit, & de eodem sibi impressit. Eò igitur dum ex Italia redire pervenit, ultima pietatis officia defuncto Pontifici soluturus, supremum ipse officium est adeptus. Confirmatus Pontifex tria in Gallia continuò congregavit Concilia, Viennæ nimirum, Tolosæ & Rhemis; Lugduni verò D. Norberti Religiosissimum Ordinem probavit & confirmavit. Tribus Conciliis accessit in Italia quartum, idque Oecumenicum Lateranense I, cui interfuerunt Episcopi nongenti nonagenti septem. Actum in eodem fuit de bello sacro in Palæstina aliisque vicinis in Oriente regnis promovendo. Non minùs de causa Henrici V. Imperatoris agitata consilia eò Pontificem permoverunt, ut, missis in Germaniam Legatis Pontificiis, cum Henrico Cæsare denique inierit pacta, Ecclesiæ Romanòque Imperio summè proficua, quibus nempe Ecclesiastica beneficia, datis litteris Imperatoriis, Summæ Sedi adjudicata, pax verò, diutissimè cruentis etiam lacrymis desiderata, tandem etiam fuit stabilita. Pacato hac maximè ratione Henrico Cæsare vincendus erat Mauritius Antipapa, quem Joannes Cardinalis à Pontifice cum copiis Normannicis missus Sutrii occupavit, occupatum cepit, & captum mulòque impositum Romam perduxit, exoptatum populo ludibrium. Tantas inter curas D. Jacobum Hispanorum Archiatrum singulari honore prosequi perrexit Calistus, cujus cultum promoturus magis Compostellæ Archiepiscopum dedit, subjiciens ejusdem curæ totam vicinam provinciam. Intra quinquennii curriculum tanta perfecit Pontifex hic, quanta Pontifices priores longissimo tempore perficere vix ausi sunt sperare, rebus momenti maximi ad desperationem passim vergentibus. Inter summa igitur sui encomia & desideria ardentissima finem consecutus est exoptatissimum an. Pont. 5. Christi 1125.

## CLXII. Honorius II. Bononiensis.

**R**OBERTUS Frangepianus vir Romæ potentissimus, Pontificiis Electoribus varios posuit obices, quò minùs alium præ Lamberto Cardinale sibi amicissimo in Summam Sedem eveherent. Fraudibus verò Frangepanii probe perspectis, Cardinalium quidam suffragia sua in C. Theobaldum direxerunt, quem Cœlestinum II, appellârunt; Cardinalium tamen aliis cum populo in Lambertum constanter conspirantibus. Placuit posterior pars summè Frangepanio; is igitur populo & Electorum parti placiturus magis, rem eò perduxit, ut consentien-  
tibus

tibus denique Electorum pluribus Lambertus in Pontificem fuerit electus Honorius II, dictus. Verum post elapsum septem dierum spatium Honorius coronam Pontificiam Theobaldo, sua opinione digniori, cedendam ratus omni suo juri renunciavit, paratissimus obedire Pontifici, haud imperare Ecclesiae. Hoc ipso autem egregio facinore ab Electoribus omnibus nunc probatus ac confirmatus Pontifex, excitatos in Cassino Monte & Cluniacensi Monasterio à gemino Abbate tumultus sedare quamprimum instituit. Uterque nempe Abbas ob eximios in se collatos honores ad superbiam elati, nec moderari suos, nec ipsi Pontifici Romano obedire amplius noverant, Patriarchas in Oriente rebelles vitis æmulaturi. Uterque igitur Romam vocatus, suoque officio depositus, cum Phrygibus sapuit. Tanchelinum deinde Antvverpiæ hæreticum luxuriosissimum aggressus per D. Norbertum Magdeburgensium Archiepiscopum confudit: in Germaniam verò Gerardum futurum brevi Pontificem Lucium II. dicendum, in Galliam ad celebrandum Concilium Trecentense Matthæum, in Angliam Joannem Cremensem tres Cardinales ablegavit, quorum hic tertius Londnensi Concilio præfuit. Hyberniam etiam per Malachiam Episcopum Conneretensem in florentissimum statum conversam in Fide confirmavit, Ravennam adhæc Petrum Cardinalem quartum dimisit, qui congregata Synodo Aquilejensium & Venetorum Patriarchas cognitâ utriusque causâ deposuit. Duos denique alios Legatos Cardinales Gregorium nempe in Daniam, Sueciam ac Bohemiam; in Hispaniam verò Humbertum summo Reipublicæ sacræ emolumento legavit. In Ecclesia Gallicana, adjutore præcipuè D. Bernardo, negotia gravissima composuit, bellumque sacrum promovit Ludovico VI. ac VII. Galliarum Regibus, Romano Pontifici ad nutum paratissimis. Mortem ipse excepit paratissimus an. 1130. Sed. 5.

### CLXIII. Innocentius II, Romanus.

**A**NTEA Gregorius vocatus ex nobilissima Romæ familia de Mathæis dicta originem traxit. Postquam adolevit, in Collegio Lateranensi Canonorum Regularium institutum professus, etiamnum juvenis in Collegium Cardinalium transiit. Pontificis dein Legatus in provincias Septentrionales à Calisto II missus, Germaniæ præcipuè profuit; is enim Henricum V, Ecclesiae reddidit: Pontifex verò Calisto mortuo, ob singularia omnino merita, à sexdecim Purpuratis Patribus

electus duos expertus est adversarios, Petrum Leonem nimirum à fat multis Cardinalibus sibi oppositum, & Anacleti II. nomine nuncupatum. Hujus partes Rogerius Calabriae Princeps, Innocentii verò electionem Frangepanii cum quatuor aliis Cardinalibus in meliores mutati, defendebant. Ferventibus itaque partium harum studiis in Franciam abeundum erat Innocentio, ut optatum rei exitum exspectaret eminus. Interea Henricus V. Imperator satis concessit, cujus nepotes Conradum Franconiae, & Fredericum Sueviae Duces cum in avo & atavo, aut potius hos odissent in nepotibus Imperii Electores, eisdem Lotharium Saxoniae Principem præhabuerunt, qui expugnato Conrado æmulo suo, Innocentii quidem partes tueri firmissimò animò decreverat; jura tamen Ecclesiae ab Henricis Imperatoribus malè usurpata & ipse invadere cogitabat; verùm ab Innocentio longè diversa petere rogatus, à D. Bernardo autem Ecclesiae jura clariùs edocùs menti Summi Pontificis acquievit; eundem etiam bis Romam reductum constanter defendit adversus Rogerium, cujus regionem vastavit victor, ut redderet Ecclesiae bona ab eodem adempta; dein verò ab Innocentio Romae coronatus in Germaniam rediit verè Germanus atque Romanus Imperator. Anacletus inter hæc à victo Rogerio desertus interiit, cui ab eodem absque mora substitutus fuit Gregorius quidam Cardinalis Victor IV. vocatus; qui tamen unà cum suarum partium Cardinalibus brevè se Innocentio penitus subiecit, Nondum hic quievit Rogerius, quem in proposito suo pertinacissimum non anathemate altero, sed *D. Petri gladio*, uti monuerat Cardinalium quidam, Innocentius ipse militum suorum supremus Dux oppugnavit; mox verò ab eodem hoste suo victus & captus fuit, ad cujus Pontificis licèt captivi pedes Rogerius unà cum filio se abiciens, & hanc ob causam anathemate quamprimùm solutus, & Rex Siciliae fuit agnitus. His rebus compositis Romam rediens Pontifex à suismet Romanis petitus est infestis armis & animis: Romani enim Tiburis urbis civibus ob relatam unà cum Rogerio victoriam plurimùm infensi eam urbem solo æquare meditabantur; quibus cum vehementer obstaret Innocentius, Romanae Reipublicae methodus à centum annis intermissa, denuo fuit introducta à civibus adversus Innocentium. Hæc itaque nova methodus dum Innocentii Monarchiam multùm turbavit, ipse in coelestem Hierarchiam transferri desideravit morte votis obtemperante an. Sed, 13.

## CLXIV. Cœlestinus II. Hetruscus.

**C**OÆVUS pene fuit D. Bernardo Doctore Mellifluo, quem orbis Orthodoxus tanti æstimavit vivum, ut mortuum etiam hæretici non fuerint ausi vituperare, convicti ejusdem meritis. Talis ac tantus Ecclesiæ Doctore Guidonem de Castello non generis splendore, sed virtutis ac doctrinæ æstimatione notissimum, & ob has à Cardinalium Collegio Summum Pontificem electum maximi fecit. Eadem ætate ejusdem D. Bernardi Regula à D. Benedicti methodo haud multum diversa triumphanti ac militanti Ecclesiæ probata, instar novi sideris orbem universum illustrare cœpit. Cœlestinus igitur Pontifex creatus, lucem hanc sibi coelitus datam propagaturus in Ecclesia universa, laudavit in suis discipulis Magistrum Bernardum: Joannem enim à Craticula, doctrinâ & moribus Doctore Clavallensi discipulum simillimum, in Purpuratorum Patrum adscripsit cœtum; per Bernardum verò hujusque socios Ecclesiam totam conservare, ac indies magis propagare studuit sacri belli avidissimus. Verùm dum omnes boni de Cœlestino non magis sperare, quàm gaudere cœperunt, spem omnem & gaudium mors pestifera præcidit, totam pervadens Italiam; mensibus itaque 5. duntaxat Supremus Præsul vixit, mortuus an. 1144.

## CLXV. Lucius II. Bononiensis.

**D**UM pestilentia morbo Ecclesiæ ereptus est Cœlestinus II. ad clavum in Petri navicula sedere cœpit Gerardus nobili Caccianimicorum genere Bononiæ natus, inde verò D. Augustini Canonibus ad summa munia in Ecclesia obeunda instructus, à Calisto II. Cardinalitia dignitate ornatus, ab Innocentio II. Apostolicæ Sedis Cancellarius constitutus, & demum legitimis Electorum suffragiis Pontifex dictus, Lucii II. nomen sibi fecit proprium. Rem difficillimam Lucio II. fecit pars Romanorum civium maxima, à qua Rempublicam suam antiquissimam restituere cupiente, Ecclesiæq; sua bona invidente supra modum fuit vexatus, vixque numeratus inter eos Veteris Testamenti Sacerdotes, quibus præter decimas ab Hebræis concedebatur nihil. Verùm Lucii Pontificis & D. Bernardi saluberrimis monitis persuasus Lotharius II. Imperator verè Catholicus, Pontifici jus suum tribuit, & à Pontifice jus & ornamentum



tum Cæsaris accepit, Imperii nimirum coronam. Bellum sacrum tunc identidem magis fervebat, ad quod promovendum auri & annonæ ingentem copiam misit Lucius. In Gallia Synodum, licet absens tunc fuerit, collegit, in qua Petrus Abailardus, Poëta & Philosophus, miris ingenii instructus dotibus, sed ob genii levitatem potius, quàm judicii pertinaciam à sincera Ecclesiæ doctrina diversus, manus denique dedit totius Ecclesiæ sententiis, relicta conjugæ factus Monachus in fine vitæ perfectus. Vitæ terminum posuerunt Lucio mense Sept. jam I I. cives Romani, dum eidem moerore mortem accelerârunt an. I I 45.

### CLXVI. Eugenius III. Pisanus.

**N**OBILI & antiqua Paganellorum prosapia oriundus D. Bernardi quondam discipulus & ipse Bernardus vocatus in Clara Valle eos cumulavit fructus, ut Abbas in monasterio D. Zenonis primùm Pisis; deinde verò D. Anastasii Romæ ad Aquas Salvias fuerit maximè honoratus: tandem verò à Cardinalibus in electione Pontificis primò hærentibus ac vacillantibus, mox verò mirè concordibus fuerit electus Supremus Antistes. Electo Pontifici in primis curis hæc erat, ut contra Arnaldum & hujus discipulos ejus temporis Politicos pessimos, Ecclesiæ nempe sua bona maximè invidentes, Principibus verò non - Ecclesiasticis omnia tribuentes, pugnaret invicissimè; ab his tamen suis hostibus Pseudo-politicis victus adeò vexatúsque fuit, ut relicta Româ Viterbium exul fugerit. Syria, Armenia, Palæstina summis tunc etiam in angustiis erant, quas ut plurimum in Oriente tyrannorum jugo liberaret, suo in exilio sui magis immemor, quàm subditorum, pro viribus bellum sacrum promoveré studuit. Eum in finem Abbatem Claravallensem D. Bernardum in Germaniam ad Imperatorem Conradum, & inde in Galliam ad Ludovicum VII. Regem misit potentissimum ubique Oratorem. Placuit hoc Pontificis Eugenii studium adeò Romanis civibus, ut ipsimet, novæ suæ Reipublicæ pertæsi, obedire rursus Romano Præsuli promiserint, hujus reditum summis desideriis postulantes: is tamen à Galliæ Rege invitatus petiit Galliam, ubi nobilissimo Crucigerorum exercitui in Palæstinam abeunti bene precatus Concilia plura collegit; inter hæc Rhemensè haud postremum fuit, in quo damnatus est Guilbertus Porretanus Piclaviensis Episcopus; qui etsi in Deum Hominem sumè fuisset blasphemus, tamen, teste D. Bernar-

Bernardo, errores suos publicè confessus Abailardum pœnitentem & ipse pœnitens fuit secutus. Rebus in Gallia momenti maximi ordinatis Claram Vallem hospes gratissimus per complures dies suâ præsentia dignatus fuit, ubi veriùs D. Bernardi discipulum, quàm Pontificem agens, exemplis ad imitationem fortissimis Claram Vallem maximè illustravit. Romam denique rediens composito Urbis statu ad nova ædificia animum intendit; palatium enim ad D. Petri extruxit, prætoriam domum condidit, & porticum S. Mariæ Majoris variis picturis exornavit. Denique æstivis caloribus Romæ infestis exhaustus sanioque confectus, qualem vitam vixerit morte miraculis clara posteris testatus est an. 1153. Sed. 8.

### CLXVII. Anastasius IV. Romanus.

**N**OBILIS familiæ filius Conradus de Sabutra vocatus, relicto Sæculo post insignia virtutum ac litterarum documenta exhibita in monasterio D. Ruffi primùm Abbatem, indè Episcopum Sabinensem, & mox Cardinalem Honorio II. & Innocentio II. gratissimum egit; horum enim postremus Conradum suum Romæ reliquit Vicarium, dum à Romanis civibus pulsus in exilium aufugit, & Viterbiò in Galliam abiit; prior verò ex D. Ruffi monasterio licèt invitum evocavit publicis dignissimum honoribus judicans. Publicis itaque muneribus tam probè functus fuit, ut in Christi Vicarium Pontificii Electores cum sibi deligendum meritò existimarent. V. tuperârunt equidem Anastasium hunc præsertim Itali, quòd remisè nimiùm cum Friderico Aenobarbo Imperatore egerit. Verùm quod Italis displicuit, placuit Germanis maximè in hoc Pontifice, tam his quàm illis partium studio addictis; horum igitur sententiæ præferenda est omnium pauperum opinio, qui uno ore laudârunt summam Anastasii in omnes charitatem, dum in caritate annonæ quibusvis, ante alios tamen egenis liberalissimè subvenit, qui proin copiosis lacrymis post primum Pontificatûs annum jam morienti parentârunt.

### CLXVIII. Hadrianus, Anglus.

**P**UER admodùm relicta pauperis in Anglia parentis domo Galliam petiit literis daturus operam. His apprimè instructus exemplò patris sui præviò motus D. Augustini Canones, post consuetum tyrocinium, professus, tandem monasterio in Gallia extructo Abbas præesse

præesse fuit iustus. Hujus tamen Abbatis conditionem, aut veriùs laudatiffimum vitæ rigorem aspernati quidam minimè Religiosi subditi Romam confugere suum Abbatem coëgerunt. Fugisse plurimum profuit; Eugenio enim Pontifici tantum probata est Hadriani fuga, ut eum Danis atque Norvvegis Nuntium Pontificium & Apostolicum miserit utroque munere defunctum optimè. Consecratus denique ob præclara merita Summus Antistes egit & tulit plurima; patientiæ enim materiam copiosissimam præbebant Romani cives Reipublicæ methodum postulantes: item Rogerius aut hujus filius Wilhelmus Siciliae Rex, nec non Fridericus Imperator Aenobarbus, quorum prior iniquissimum pacis foedus per vim extorsit, quod hanc ob causam Innocentius III, nullius valoris esse declaravit. Promittere nimirum per vim cogebatur inter alia Hadrianus Rogerio, ut renuntiaret omni appellationis juri, quod Siciliae regnum Apostolicæ Sedi hætenus debebat. Præbuit hæc appellationis remissio Friderico Imperatori ansam, ut, etsi anno priore ab Hadriano primùm fuisset Imperii diademate decoratus, hunc ipsum tamen Pontificem afflictorum Londinensem Episcopum, in via Romam versùs interceptum in captivitatem abstrahi jussit. Libertatem captivo Episcopo impetraturi venere Legati cum litteris, quorum verbis perperam intellectis in furias actus Cæsar egit non agenda. Tandem mitiora edocuit genuinum epistolæ sensum admisit: verùm paulò post mutatus iterum in publicis litteris Pontificio nomini suum præferri jussit, more ab Imperatoribus antiquioribus profus alieno, Bilem Cæsari movit Hadrianus, quod negarit Hugoni admodum juveni Ravennatensis Archiepiscopatus insulam, etsi purpuram sacram eidem pro ea obtulisset. Maximis igitur patientiæ fructibus plenus Hadrianus mortem optavit & impetravit an. 1159. Sed. 4.

### CLXIX. Alexander III, Thuscus.

**P**ISIS primùm inter Canonicos numeratus, sed lapsu temporis Romanæ Ecclesiæ Cancellarius constitutus, variis legationibus defunctus fuit summa sui constanter laude ac æstimatione, qua fuerat plurimis, præcipuè verò Hadriano Pontifici Magnus aut Maximus. Alexandrum hunc proinde jure optimo Magnum aut Maximum dixeris ab annis, quibus Pontifex sedit, & à gestis, quæ maximò numero præclare patravit, & à laboribus, simulque doloribus, quos sustinuit. Præter hostes  
pene

pene innumeros quinque potissimi fuere, tres nimirum successu temporis Pseudo Pontifices; primus Octavianus Romanus Cardinalis Victor V. dici cupiens: alter Guido Cremonensis Paschalis IV. vocatus; tertius Joannes Hungarus Strumensis Episcopus Calixtus III. appellatus. Reliqui duo hostes erant Fridericus Ænobarbus Imperator, & Henricus II. Angliæ Rex. Horum omnium sese victorem probavit denique Alexander; Henricus enim D. Thomam Cantuariensem Archiepiscopum, quem paulò antè occidi vel jusserat, vel suorum pravis consiliis circumventus trucidari permisit, & ob Martyrii palmam in Divorum numerum jam relatum esse noverat, summa veneratione coluit & amplexus fuit inter publica doloris ac poenitentiae testimonia, Summo etiam Pontifici in rebus cunctis obedientissimus. Fridericus Imperator post continuas Pseudo - Pontificum à se susceptas defensiones, post ingentes simul Alexandro Pontifici illatas persecutiones, à Venetis tandem cum filio victus, victas manus dedit Alexandro, Venetis Romam usque ejusdem comes factus. Octavianus morte repentina correptus interiit nullo poenitentiae signo posteris relicto, Guido carcinomate percussus lentâque morte consumptus est; Joannes denique redeunte Romam Cæsare & ipse rediit veniam precatus, quam clementissimè dedit Alexander fortissimus non solùm contra duos. Hujus Pontificis operâ etiam congregatum fuit in Gallia Concilium Turonense, in quo anathema in Fridericum Imperatorem simulque Victorem Pseudo Pontificem fuit confirmatum. Alterum fuit Oecumenicum in Laterano III. in quo trecenti Episcopi sententias pro Ecclesiae necessitate dixerunt. In Divorum Album præter D. Thomam Cantuariæ Archiepiscopum adscripsit etiam D. Eduardum Angliæ, D. Canutum Daniæ Reges, D. Bernardum Clarae Vallis Abbatem, & D. Helenam Martyrem, quorum numero etiam Alexander merito accensendus venit an. 1181, Sed. 22.

## CLXX. Lucius III. Lucensis.

**L**UCA Italiae urbs Humbaldum natum sibi gratulata fuit. Crescens aetate & sapientiâ, Episcopus & Cardinalis Ostiensis simulque Viternus creatus legationibus permultis in Anglia, Gallia, Sicilia & Germania obitis, præclarum nomen ab orbe universo sibi vindicavit. Anglia & Scotia Lucii III. nomen præ aliis regnis celebrârunt, dum

R. P. Kolb Series Pont. Pars II,

D d

Wilhel-

Wilhelmum Scotiæ Regem à Rogero Episcopo Eboracensi Ecclesiæ communionem privatum, sed inde pœnitentiâ ductum recepit. Maronitas etiam montis Libani accolæ ad Romana sacra conversos suscepit. Hucusque velut in latitiæ agro laborabat Pontifex Lucius; at tristitiæ campum amplissimum eidem aperuerunt Romani cives ac senatores Reipublicæ vel conservandæ vel erigendæ intentissimi; quorum abusus dum tollere stenuè laboravit, ab eisdem Româ pulsus post lustratas varias in Italia urbes denique Veronam venit, cum Friderico Cæsare novas simul & antiquas turbas compositurus. Duo potissimum rerum capita erant, quæ Cæsarem Pontifex rogavit, ut nimirum exemplò suò Christianos Principes Imperator commoveret ad debellandos Saracenorum in Palæstina maximè exercitus. Alterum ut Mathildis Mutinensis Dominiæ bona Ecclesiæ legata haud denegaret. Haud placuere preces Pontificiæ Cæsari; sed nec probata fuit Pontifici Cæsaris oratio, qua filio suo Imperii coronam vivo ac præsentente patre à Pontifice imponi, & Episcopis, schismate ab Ecclesia divis, veniam postulavit. Inter mutuas igitur repulsiões discessere ab invicem Lucius & Fridericus cunctis timore suspensis, ne gravissima mala discessum hunc sequerentur, quæ tamen mors Pontificis fortè interclusit, dum Veronæ Lucium confecit post annum Sed. 4.

### CLXXI. Urbanus III. Mediolanensis.

**P**ERVETUSTO Mediolani Cribellorum genere natus primò Canonicorum ibidem suffragiis Archidiaconus, dein verò Archiepiscopus electus, ab Vlexandro III. sacram purpuram Archi-Episcopatus pallio superadditam accepit. Tandem Veronæ à septem & viginti Cardinalibus Lucii III. Successor promulgatus iisdem de rebus agere cœpit cum Friderico Imperatore, de quibus agentem Lucium vita destituit. Verum haud plus datum est Cæsari à Successore, quàm ab Antecessore Pontifice; cum enim Urbanus Fridericum in malo pertinacem comperisset, eidem hæc maximè rerum capita severè interdixit, ne nimirum hæreditatem à Mathilde mortua Romanæ Ecclesiæ donatam Cæsar suam diceret; ne item bona ab Episcopis mortuis relicta sibi vendicaret; & tandem ne monasteriorum redditus in Germania præsertim suos diceret. Ægerrimè hæc monita accepit Cæsar, dolorem tamen animò conceptum tantisper dissimulavit, ut filio coronam Imperii ab Urbano imponendam

dam impetraret. Verùm & hac spe sua delusus dolorem verbis & factis testatus recessit in Germaniam, in qua duodecim maximi nominis Præsules Cæsaris partes deseruerunt, quos ex Germania pulsos ut aditu Italiae prohiberet, longè latèque Alpium angustias præfidiis & custodibus præmunivit. Pontifex igitur iratus magis Friderico, rogantibus Veronæ civibus Ferrariam discessit, Cæsarem publico anathemate confixurus. Verùm eò perveniens tristissimò nuntiò expugnatae à Saladino Hierosolymæ, captique ejusdem Regis & sacrae Crucis in potestatem barbarorum ablatae a deò commotus fuit, ut dolore nimio correptus brevè mortem oppetierit. 1. an. Pont. Chri. 1187.

## CLXXII. Gregorius VIII. Beneventanus.

**A**LBERTUS de Mora quondam appellatus ex Ordine D. Benedicti evocatus ad purpuram sacram, & ab Urbani III. obitu die altera summo omnium consensu lectus Pontifex, continuò litteras dedit ad viros Principes, animans eosdem ad bellum sacrum contra Saladinum Ægypti tyrannum præcipuè instituendum. Tantum placuit universis mens pietissima hujus Pontificis, ut in annos quinque universa Ecclesia sibi proposuerit cujusvis hebdomadae feriã quartã à carnibus abstinere, feriã verò sextã jejuniò etiam corpus macerare. Ecclesiae Cardinales complures exemplo reliquis omnibus futuri, pedibus iter Palæstinam versùs aggressi sunt, conceptò votò firmissimò nunquam equum conscendendi, donec Palæstina Saladini jugo foret erepta. Septem annis Principes Catholici inducias inter se pacti sunt, gravissimã Ecclesiae poenã in eum sancitã, qui inducias non servasset. Tantum egit Gregorius duorum duntaxat mensium Pontifex, post quos mors desideria ejusdem optima demersit an. 1187.

## CLXXIII. Clemens III. Romanus.

**P**AULUS cognomentò Scholaris dictus, omnium Cardinalium suffragiis, in Ecclesia Cathedrali Pisis in Petri solium evectus Clementis III. nomine vocari cœpit. Gregorii VIII. vestigiis insistere, bellum nempe sacrum promoverè strenuè laboravit; sua namque

authoritate movit Fridericum Imperatorem simulque Reges Gallia, Anglia atque Dania, ut numerosissimum exercitum in Palaestina duxerint. Tributis tamen, quae Saladina vocabant, ne nimium subditos suos premeret Rex Gallus Philippus II, impedivit Clemens Pontifex. Philippum inter & Richardum Anglorum Regem composuit etiam lites gravissimas, quorum postremus, Richardus nempe cum male sibi conscius metueret, ne scelerum suorum gravitate impediret belli sacri progressus, Messinae deposito diademate regio praesentibus Episcopis compluribus, palam scelerum suorum sarcinam deposuit, ex pessimo in optimum mutatus Regem, Felicissimus sane fuisset etiam Fridericus Imperator, si agoni suo ita praeluisset, qui flumine Cydno, in quem aestus levandi causa descenderat, haustus & suffocatus est. Interea mortuo Wilhelmo Siciliae Rege Clemens relictum sine legitimo haerede regnum repetebat, misso eum in finem exercitu Pontificio contra Tancredum, quem suum esse fratrem constanter negabat Wilhelmus, pugnaturus. Sublatum ab eodem hoc Clemente tandem fuit annorum quinquaginta dissidium gravissimum Pontifices inter & cives Romanos exortum. Variis legibus amicitia fuit stabilita, in quas cum jurasset populus Romanus, abrogata penitus Reipublicae methodo se suaque Summo Pontifici subiecit. Transactis tanti momenti rebus Clemens III, mortis arbitrio se subdidit an. 1191. Sed. 3.

#### CLXXIV. Cœlestinus III, Romanus.

**H**YACINTHUS Bubo de Ursinis appellatus, si Petro Blesensi sit habenda fides, annos sexaginta quinque inter Purpuratos Patres transegit, ab Eugenio III. aut Lucio II, jam sacra purpura ornatus; cum denique anno aetatis 85. Pontifex consecratus, qualis ac quantus esset, continuo factis & verbis demonstravit: die enim Paschatis prima anno Domini 1191. in Pontificem electus urbem Tusculum Sedis Romanae ac Romanorum civium hostilem sedem solo aequari iussit, foedera pacis à Clemente II. cum Romano populo inita opere firmaturus. Die Paschatis altera Henricum VI, Caesarem cum conjugē sua Constantia Rogerii Siciliae Regis filia Augustorum nomine ac corona condecoravit, postquam Henricus dicto Sacramento promisit, *se Ecclesiae Romanae iura illibata constanter servaturum, justitiam custoditurum, & siquid ex D. Petri Patrimonio ablatum fuerit, redditurum, Tusculum quoque à se tunc occupatum, restit-*

*siuturum.* Hunc ipsum Henricum Cæsarem cum Leopoldo VI. Austriae Archi-Duce à fidelium communione amovit, quòd Richardum Angliæ Regem ex Palæstina per Hungariam & Austriam reducem, atque in Austria sub schemate peregrino latentem quidem, proditum tamen & in captivitate abstractum detinerent, nec priùs dimitterent, quàm datâ auri summâ gravissimâ libertatem redemisset. Episcopum deinde Belluacensem sub Philippo II. Galliarum Rege pugnans contra Anglorum copias cum cepisset Rex Richardus, arctissimâ custodiâ eum servari mandavit. Cum igitur sibi *filium suum* reddi Pontifex Cœlestinus postulâisset, thoracem Richardus Romam misit cum dictis Pontifici significandis; *Vide, num hæc sit vestis filii tui.* Cæterum Ecclesiæ restitutum Henricum Imperatorem ardentissimè hortatus est ad bellum sacrum prosequendum; Cæsare autem Imperii negotiis præpedito, ejusdem vices Moguntinus Archiepiscopus & Saxoniarum Dux subire, qui cum valido Germanorum exercitu per Hungariam in Asiam trajicientes, cæsis multis barbarorum millibus, Berytum munimentum à Saracenis destitutum novis præsiidiis munivè; Joppen verò urbem hostili obsidione pressam liberârunt, perituri proximè Hierosolymam, nisi mors Cœlestini bello sacro unicè intenti obicem posuisset. Moriturus hic annò nimirum 1198. Pontifex dignitati suæ renuntiâsse dicitur, ea tamen lege, ut Electores Pontificii Joannem à S. Paulo D. Priscæ Cardinalem Successorem suum dicerent; cujus tamen ultimæ huic voluntati cum tum temporis haud annuissent, ipse se Deo, vitæ ac mortis arbitro totum permisit, eorum Pontificum ultimus, in cujus describendis meritis C. Baronius absolvit tomum suum duodecimum, hoc est, ultimum.

### *Reflexiones Historiæ supra Seculum XII.*

**A**DESTE huc Pontificum Romanorum observatores accuratissimi, Magdeburgici, Hübneri, & alii quàm plurimi! dicite errores aut crimina ab hujus Seculi duodecimi Pontificibus admitta! & en! carforum instar adsunt plenis buccis prolocuturi suo iudicio errores Pontificum gravissimos. Ajunt enim



- I. Alexander III. dicit cap. *cum esses de Testamentis &c.* alienum esse à Divina lege & Ecclesiae consuetudine, ut in testamentis plures tribus testibus requirantur. Eodem in loco sub poena excommunicationis praecipit, ne ullus rescindat testamenta cum tribus testibus facta. Atqui contrarium habet praxis totius orbis Christiani. Vel igitur orbis Christianus errat perpetuo, vel erravit Alexander.
- II. Idem Alexander cap. *licet de sponsa duorum &c.* dixit, quosdam Praedecessores suos judicavisse, Matrimonium per verba de praesenti contractum, nec tamen consummatum, posse dirimi per aliud Matrimonium, se tamen contrarium sentire. Itaque vel Alexander III. vel ejusdem Praedecessores errarunt.
- III. Similis est error Coelestini III. qui docuit, licere illi aliud inire Matrimonium, cujus conjux in haeresin lapsa fuerit. Hanc autem sententiam esse haereticam indicavit satis Concilium Tridentinum sess. 24. can. 5. & Innocentius III. cap. *quanto de Divortis*, ubi contrarium vel docuerunt, vel omnino definièrunt.
- IV. Alexander tyrannus fuit vel in ipsum Imperatorem: Fridericum enim Aenobarbum suis pedibus advolutum, ac sibi supplicem his excepit verbis: *super aspidem & basiliscum ambulabis, & conculcabis leonem & draconem.* Psalm. 90.
- V. Hadrianus IV. à musca guttur subito occupante, suffocatus interiit haud obscuro malae vitae & mortis omine, eò, quòd Fridericum Aenobarbum anathematis sententià proscripserit.

#### Responso I. ad I.

**G**RATULARI sibi meritò poterit Alexander III. quòd ipsius Zoili aliud, quod carperent, non invenerint, quàm tres prima facie errores, quos ipsos tamen errores nemo sanus dixerit, si aequiori bilanci eos appenderit. Quis enim in capitulo *cum esses de Testamentis &c.* error latet, aut adversariis patet? Quòd Lex Divina septem testes pro testamenti valore non requirat, tam planum est Jurisperitis omnibus, ut is planè talis non sit, qui hæc ignorat. Quòd verò alienum sit etiam ab Ecclesiae consuetudine, accire pro conficiendis testamentis septem testes, hìc apertioribus opus est oculis, ut Alexandri sensus perspicatur. Suam nempe dixit sententiam omnibus Canonum peritis communem; aliis enim de testa-

testamenti intelligi haud intendit, quàm de iis, quæ cedunt in favorem Ecclesiæ, vel alterius causæ, ut vocant, piæ. Quisquis autem in simili causarum genere septem testium præsentiam sibi poscit, is minimè sibi præsens est. Fingamus verò, Alexandrum tradidisse doctrinam de testamenti erroneam: an idcirco erravit in *Decreto Fidei aut Morum*? an tanquam Supremus Judex ac Pontifex oraculi instar suam sententiam ab Ecclesia Romana universa haberi voluit? Respondebunt vel ipsimet fortè adversarii; istud affirmare haud sustinemus, si veritati patrocinium non negabimus. Ita & nos respondebimus, & Alexandrum primo errore absolutum noverimus.

### Responsio II. ad II.

**E**ST eruditus viris ter nota parcœmia: qui bene distinguit, bene docet. Utinam hæc aut similes parcœmiæ altiores egissent radices in Heterodoxorum animis, tunc enim verò didicissent distinguere inter Pontifices & Doctores; inter Pontificum definitiones, & inter eorundem privatas opiniones. Aperiamus hîc Juris Pontificii Corpus, legamus verba Alexandri, scilicet capitulum *licet desponsa duorum &c.* & tum vel ipsæ palpabunt manus nostræ, Alexandrum dixisse opinionem suam, velut consueverunt dicere Jurium Doctores, dum vel discipulis prælegunt, vel inter se disputando suas dicunt sententias, avidissimi quidem indagandæ veritatis, opinione tamen sua, si optata veritas desit, contenti.

### Responsio III. ad III.

**A**TQUE ut parcamus verbis & tempori, totum hoc responsum II, accipe, ut Coelestini pariter mentem penetres; de conjugio enim ejus, qui in hæresin lapsus fuit, per aliud novum conjugium dissolvendo, dixit solùm opinionem suam, haud verò reliquit Pontificiam sententiam instar oraculi toti Ecclesiæ tenendam. Nec refert, libris Decretalibus has quandoque insertas inveniri opiniones; nec enim continuò inter Fidei dogmata referenda est Decretalium librorum doctrina: habet quippe suum sæpe locum opinio, ubi Ecclesiæ jura sunt obscura, & exoptata veritas patet minùs.

Respon-

## Responsio IV. ad IV.

UT tandem alterius generis deprehendatur error Alexandri III. gravissimus, ponamus ob oculos nostros imaginem illam, quam A Catholicorum pictorum nonnemo pinxit earatione, ut Alexander advoluti suis pedibus Friderici I. Cæsaris caput instar hydræ premat ac conterat. Accedant simul verba instar tonitruum ex ore Pontificis delapsa in Imperatoris caput: *super aspidem & basiliscum ambulabis, & conculcabis leonem & draconem.* Psalm. 90. Talis certè imago apta nata est miris modis exasperare & incendere cunctorum animos adversus Romanos Pontifices, etiam in ipsum Cæsarem tyrannos. Verùm pacatò simus animò, ne præceps nimirum affectus nos rapiat in partes Friderici Cæsaris, aut Alexandri Pontificis: detur utrique suum. Depictam itaque intueri iterum libeat tabulam, sed simul hæc adscribere ne pigeat verba: *pictoribus atque Poëtis fingendi quidvis semper fuit æqua potestas.* His præsertim Poëtis atque pictoribus libuit potiùs, quàm licuit quævis fingere ac pingere, quibus inter curas est ultima imitari naturam, sectari veritatem, mores hominibus accommodatos proponere; quod sanè non præsumtum fuit ab iis pictoribus, qui hanc tabulam pinxerunt; nec ab illis Poëtis, qui fabulam hanc confinxerunt. Fabulam hanc, non Historiam esse ostendunt circumstantiæ variæ, testes veritatis optimi. Ab anno nimirum 1158. usque ad annum 1177. maximè diffidebant duo Pontifices Romani Hadrianus IV. & Alexander III. ab Imperatore Ænobarbo; omnis generis media adhibebantur, ut sua pax redderetur Ecclesiæ; instabat uterque Pontifex crebris monitis & minis crebris: quas tamen omnes eludebat Fridericus victoriis clarus, Minas tandem secutum est Ecclesiæ fulmen, censura nimirum Ecclesiastica, quam Ænobarbus ita contemnebat, ut Pseudo-Pontifices per multos annos custodierit ac defenderit; legitimos verò Pontifices modis acerbissimis habuerit, atque adeò Ecclesiam longissimo schismate summè affligerit. Universos itaque facilè incessisset desperatio de pace à Friderico Ecclesiæ unquam reddenda, nisi tandem supremus omnium in bellis maximè Dux DEUS Venetis contra Fridericum concessisset victoriam gloriosissimam, qua amissa victus Cæsar humanæ infirmitatis ac inconstantiae memor Alexandro Pontifici pacem dare, & ab eodem accipere constituit. Acceptò lætò pacis nuntiò vix non gaudiò exultabat cum Venetis Alexander, factus denique compos voti sui & desiderii ardentissimi,

quo

quo conciliari Cæsari longo tempore peroptabat. Conveniunt itaque Venetiis & Pontifex & Cæsar; hic pœnitentiæ causâ in conspectu omnis populi in foro D. Marci adgeniculatur Pontificis pedibus, & mox anathemate solutus Ecclesiæ communioni restituitur; stabilitur pax, varia amicitiae testimonia inter pacis arbitros exhibentur, urbs tota & mare festivis ignibus collucent, adornantur convivia, nihil omittitur, ut augeatur lætitia. Venetiis tandem Pontifex Anconam proficiscitur, cui comitem se jungit Cæsar; Anconæ valedicitur amicissimè, conservatur pax ab anno 1177. usque ad annum 1186. Et tamen Alexander tam durum in modum excepisse, atque Ecclesiæ restituisse Fridericum Cæsarem scribitur? istud ut credat, in animum suum haud inducet Christiani nomine dignus homo; credat igitur Judæus apella. Erat quippe Fridericus, ut ejus pene omnia facta perhibent, genii bellicosi, ad iram pronissimi, animi elati, grandis supercilii, cunctis imperare, nemini obedire parati. Et tamen talem ac tantum Imperatorem sibi devincire studuit Alexander haud alia oratione, quam qua compescere consuevit Hercules aspides, serpentes & dracones, dum horum capita contrivit & fauces elisit. Fuisset hoc profectò oleum flammis affundere; fuisset hoc Cæsarem ad nova bella provocare, pacem Italiæ finibus proscribere, toti Ecclesiæ jam afflictissimæ afflictionem novam addere.

Demus tamen & hic adversariis aliquid, demus esse Historiam, quam fabulam diximus; demus Alexandrum ita veterum injuriarum sibi & Antecessoribus suis illatarum memorem, sui verò ita oblitum fuisse, ut Cæsaris caput pede premens fulminis instar voces has emisit: *super aspidem &c.* an idcirco solus criminis reus sit Alexander? an à scelere purus omnino Fridericus? agetum, finge pauca, ut transferas hunc Alexandri errorem aut furorem in Fridericum, ita tamen, ut errores & furores à Friderico commissos transferas in Alexandrum. Quis sic, amabo magis erit reus, an Alexander, an Fridericus? aut si mavis, obliviscere parumper & Pontificis & Cæsaris; personas ne respice, rem æquus judex attende, & dic sententiam. Si sic judicaveris, Alexandrum criminis postulare profectò formidabis; cum Friderici crimina silentii tui palliò tam dextrè tegere priùs laboraris.

Quadrare huc poterit perbenè Caroli V. Imperatoris ad Franciscum I. Galliae Regem dicta aut scripta sententia; *homo sum, nihil à me*

*R. P. Kolb Series Pont. Pars II.*

Ee

alie-

*alienum existimo.* Sunt enimvero homines etiam Imperatores potentissimi, sunt obnoxii multis erroribus, & fuerunt saepe obnoxii sceleribus; indulgendum tamen ipsis non parùm fuit, cum plurima sint, quæ vel excusationem permittunt, vel accusationem non admittunt. Id probè observârunt & Magdeburgici, & Hübnerus, & plerique alii Historici etiam A-catholici; hinc solerter excusant, vel saltem non inculant Ottones, Henricos, Fridericos &c. Occidentis Cæsares. Pari ratione si non de crimine omnino absolvant, saltem non insimulant Constantium, Constantem I. & II. Justinianum, Constantinum Copronymum &c. Orientis Imperatores, etsi tum in Romanos Pontifices, tum alios Orthodoxæ Ecclesiæ Episcopos admiserint scelera hi Imperatores: ob quæ tyrannorum potiùs, quàm Imperatorum sunt promeriti nomina. Si itaque in Imperatores, aut horum crimina atque errores tanta scribendi moderatione uti licet ac libet, cur in Pontificum errores tam severa virgula animadverti oportet? non enim ipsi minùs quàm Carolus V palam profitentur in hunc ferè modum: *homo sum, nihil humani à me alienum existimo.* Homines nimirum fuerunt Pontifices omnes, errare & peccare potuerunt, *si Fidei Dogmata & Morum Decreta* universæ Ecclesiæ promulgata ex communi Doctorum sententia excipias. Errârunt in rebus aliis Pontificum satis multi, scelera tamen ex tanto eorum numero admiserunt pauci; quæ si comparare lubeat cum gravitate & numero eorum criminum, quæ commiserunt tum in Occidente, tum Oriente Cæsares, tantum discrimen patebit, quantum intervenit inter Solis maculas & ejusdem eclipses. Etsi igitur Pontificum quosdam sit deprehendere, quos fervor nimius, aut, veluti ajunt, Eliæ zelus adversus Imperatores accendit nimium, ejus tamen Historici nemini displiceat sententia, qua sic pronuntiavit: homines fuerunt & Pontifices & Imperatores; sed hi magis, illi longè minùs. Lege hac super re etiam P. Ott Observat. 1. Secul. 12. ubi eos confutat, qui scripserunt hæc de Alexandro III. & Friderico Aenobarbo fabulam.

#### Responsio V. ad V.

**H**ADRIANUM IV. à musca guttur subitò occupante suffocatum fuisse scripsit equidem Conradus Urspergensis, quem nimium creduli & incauti secuti sunt Historici non Pontificii, Hübnerus & alii; sed quàm parum

rùm hac saltem in parte fidendum sit huic Conrado, suomet abundè prodidit calamò; scripsit enim Hadrianum, postquam Fridericum Imperatorem anathemate confixerat, quamprimùm à musca guttur premente occisum fuisse. Quid tu ais Conrade? an Hadrianus IV. Fridericum I. anathemate confixit? quis hoc scribendi author tibi? revolve amabo accuratiùs tempora, respice Chronologiam, lege attentius Historiam. Annum invenies 1160. quo anathematis sententiam in Fridericum pronuntiavit Alexander III. non verò Hadrianus IV. hic enim an. 1159. jam fatis concessit. En! quantum cohæreant tempora, quibus nescit contradicere vera Historia! si tamen, quod fingere libeat, Divina Nemesis Hadrianum IV. ob hanc sententiam contra Cæsarem latam è medio quamprimùm sustulit, & quidem muscæ volatu; cur similis pœna non excepit Alexandrum III qui annis 22. Pontificatum tenuit, licèt Ecclesiæ interdictò Fridericum Cæsarem è communione fidelium exclusit? potior itaque nobis sit omnium aliorum Veterum Historicorum calamus, qui lentò anginæ morbò Hadrianam denique extinctum scripserunt. Hi idcirco Scriptores Hübnero aliisque similibus muscarum venatoribus meritò apprecantur muscarium, ut procul ab eorum libris pellantur muscæ; hoc est, palpabiles passim errores, quos pace mea dixerint alii aperta mendacia.



E c 2

SERIES